

Mustajbeg lički izbavlja Ajku, sestru Crnice Alage

sastavio Ćamil Kulenović (Parry 1934 i 1935)

Sastali [se] na sastanak Turci,	1
po prilici na širokoj Lici,	2
na Udbini u begluk mejhani,	3
u begluku ajan Mustajbega.	4
Mejhana je puna Udbinjana.	5
U vrh tole beže Mustajbeže	6
—sjedi beže kod džamli pendžera—	7
kraj bega su stari ihtijari	8
naokolo redom posidali,	9
pa čibuke duge polićili,	10
pinjolije lule razjahri	11
—duhan puše, mrku kahvu srču.	12
O svačem su eglen zametnuli.	13
Prazno misto gazi Ćejvanage,	14
jer jim age u koledi nejma.	15
Sve se čudi beže Mustajbeže,	16
što mu age u koledi nejma.	17
Na dvoje im tola rastavita,	18
niže mladež tolu zametnula,	19
iza pasa pale povadili,	20
gole pale na sto pomećali,	21
piće piju, k'o kad prolivaju.	22
O svačemu eglen otvaraju,	23
ponajbolje o junaštvu svome:	24
svaki sebe isvog ata fali,	25
đeje koji dulje salazijo	26
u tevdilu, kaurskom odilu,	27
uhodijo kaurške gradove,	28
ufatijo kaursku divojku,	29
iznijoje, šnjom se oženijo,	30
jāl' kaursku odvalijo glavu,	31
snijo glavu, begu poklonijo,	32
a beg njemu od zlata čelenku.	33
Sveji' beže šiška od pendžera:	34
„Sallak, dico, sivi sokolovi!	35
Svimi znamo daste muške glave.“	36
Viš jim sunce na kušluk izijde,	37
begluku se otvoriše vrata.	38
Bože dragi, ko u begluk ujde?	39
Meger glava, gazi Ćejvanaga.	40

Doklen aga u begluk unijde,	41
i sve glave turski salam viknu.	42
Svi ajani na noge skočiše,	43
na nogama salam odprimiše.	44
Mustajbeg se na kolinim pojmi,	45
kraj sebemu misto napravijo,	46
još mu beže hožgeldiju daje.	47
Kad rekoše dasu dobra zdravlja,	48
pita beže gazi Čejvanage:	49
„Što si, aga, ’vako okasnijo,	50
što nam bolje nisi podranijo?.	51
Čejvanaga poče govoriti:	52
„Čuj, Mustajbeg, ivi Udbinjani!	53
Kamo sreća dasam poginuo,	54
daja ’vako nisam uranijo.	55
Na ljutu sam žalos’ udarijo.	56
Noćas, beže, jase podigao,	57
u odaji pase opremijo,	58
a seiz mi konja opremijo.	59
Ja izaš’o, konja pojahao,	60
i poveo sivoga sokola,	61
poš’o, beže, hitar lov loviti.	62
Kad ja sajdo’ brdu Crničića	63
i lukama Crnice Alage,	64
pola ji’je, beže, podorani.	65
Ponjima je bjelica šenica,	66
polovica trave ditoline.	67
U livadi kliknu prepelica,	68
aja pusti’ sivoga sokola,	69
ufatimi ’ticu prepelicu.	70
Još od zore ni habera nejma,	71
kliknu, beže, sinja kukavica.	72
Od kud kuka, od kud jadikuje,	73
a na kuli Crnice Alage?	74
To nebila sinja kukavica,	75
ven je majka Crnice Alage.	76
Ona kuka baš k’o kukavica,	77
a prevrće baš k’o lastavica,	78
i proklinje svu široku Liku,	79
i u Lici svakoga junaka,	80
a najviše mene i tebeka,	81
a spominje sužnja nevoljnoga,	82
ćercu Ajku, svoju jedinicu,	83
ćercu Ajku, jer je zaslužnjita:	84
„Evo ima sedam godina,	85

zanju glasa ni habera nejma.	86
Daje čija sluga zagubita,	87
sedam puta vibi digli vojsku,	88
premetnuli Kotar i Primorje,	89
mojoj ćeri ni mukajet niste.	90
Sa druge joj ćoše odkukala	91
—nito, beže, nebi kukavica,	92
nego ljuba Crnice Alage—	93
ona kune svu široku Liku	94
i u Lici svakoga junaka,	95
a najviše mene i tebeka,	96
a spominje gospodara svoga:	97
„Evo ima za sedam godina	98
daje o'š'o sestru potražiti,	99
zanjeg glasa ni habera nejma,	100
jāli žive ili mrtve glave.	101
Kad sam, beže, obe razabrao,	102
šta kukaju išta jadikuju,	103
menise je, beže, ražalilo.	104
Otalen se jesam povratijo	105
svojoj biloj kuli i avliji,	106
raspremi'se, dojdo' do tebeka,	107
dati kažem štase odnjih radi.	108
Istom oni u eglenu bili,	109
Mustajbegu oči utekoše.	110
On pogleda sa džama pendžera	111
niz Rudine poniže Udbine,	112
kad se uznjih pišac promolijo.	113
Pišac vuče za sobom gavrana.	114
Poznade ga beže sa pendžera	115
daje glava Crnica Alaga.	116
Udbinjane beže podviknuo,	117
„Eto nami Crnice Alage.	118
Dokto reče beže Mustajbeže,	119
stiže Ale prid begluk mejhanu.	120
Sveza vrana za toku direku,	121
pa unijde u begluk mejhanu.	122
U mejhani turski salam viknu,	123
svi mu Turci salam otprimiše.	124
Ale begu poletijo ruci.	125
Neda beže poljubiti ruke,	126
kraj sebemu misto napravijo.	127
Da gledamo aga i ajana.	128
Ićramlise oni potrefili,	129
na Crnicu čaše natiraše.	130

Dojde reda ličkog Mustajbega.	131
Mustajbeg mu čašu natočijo,	132
pa ovako njemu govori:	133
„Dragi sine, Crnica Alaga,	134
ispij čašu, pa mi pravo kaži,	135
đesi svoga vrana progonijo?	136
Uze Ale, čašu iskapijo,	137
paje begu 'vako govori:	138
„Ćuj, Mustajbeg, ivi Udbinjani!	139
Kad izgubi' sestru jedinicu,	140
jase, beže, jesam opremijo,	141
u džep vrg'o hiljadu dukata.	142
Ja obuk'o kotarsko odilo,	143
pod kotarsku vrana opremijo,	144
pase starom majkom halalijo,	145
i sa svojom ljubom oprostijo.	146
Ja pojah'o vrana bez biljega,	147
pa okrenu' sentu Velebitu,	148
Mustajbeže, na stazu durbavu.	149
Hunku priđe' carsku i ćesarsku,	150
šćera' vrana u Primorje ravno.	151
Toga grada u Primorju nejma	152
daja nisam unjeg' salazijo.	153
Ote kule ni čardaka nejma,	154
krčme nije, manastira nejma,	155
đeja nisam navratijo vrana.	156
Lako mijе navraćati bilo,	157
jer džepovi puni madžarija.	158
Sve sam tako, beže, prolazijo,	159
jah'o vrana, gled'o divojaka.	160
Slazijo sam Beču na Olendru.	161
Bahta nije, a igbala nejma,	162
daja nađem sestru jedinicu.	163
Viš ja, beže, zamorijo vrana,	164
ponjemu sam sadna pogradijo,	165
upilo se sedlo u gavrana,	166
a u džepu nestalo dukata,	167
pase jesam natrag povratijo,	168
pasam doš'o na široku Liku,	169
Mustajbeže, našoj domovini,	170
da prominim konja i odilo,	171
a od majke trošak potražiti.	172
Ako unje nebi, beže, bilo,	173
jaću kulu rehum učiniti,	174
sebi, beže, trošak izbaviti.	175

Još ću jednom sreću okušati,	176
saći, beže, u Primorje ravno,	177
nebili me sreća poslužila	178
daja najdem sestru jedinicu.	179
Istom oni u eglenu bili,	180
a begluku poletiše vrata.	181
Na vratase sužanj promolijo,	182
g'ozdenamu halka oko vrata.	183
Na njemuje šarena torbica,	184
i u njojzi divan kabanica.	185
Čim ga ujde, turski salam vikne,	186
i ovako njima govoriyo:	187
„Čujte, braćo, Turci u pivnici!	188
Koje vam je ovdi poglavica?	189
Jedna ki vam čurci i kalpaci,	190
zato njega poznati nemogu.	191
Mustajbeg se od pendžera javi,	192
sužanj begu poletijo ruci.	193
Neda bele ruke poljubiti,	194
kraj seabemu misto napravijo.	195
Da gledamo aga i ajana.	196
Oni nanjeg' čaše natiraše.	197
Redna čaša dojde Mustajbegu.	198
Mustajbeg mu čašu natočijo,	199
pa ovako sužnju govoriyo:	200
„Ispij čašu, pami pravo kaži,	201
oklen jesi, od senta kojegsi,	202
kako li te po imenu viču	203
—po imenu i tvome plemenu—	204
kod kogasi bijo u sužanjstvu?	205
Uze sužanj čašu nalivenu,	206
ispioje, paje govoriyo:	207
„Čuj, Mustajbeg, ivi Udbinjani!	208
Jasam, braćo, rođen u Budimu,	209
zvali sume Budimlijom Mujom.	210
Dobru kulu im'o u Budimu	211
—im'o jesam dobru očevinu,	212
dobra ata im'o i odilo—	213
često sebe i ata spremao	214
po tevdilu mađarskom odilu,	215
Zakonjino slime prelazio,	216
salazijo u zemlju Mađarsku,	217
sik'o momke, vodijo divojke,	218
i cvilijo šokca i šokicu.	219
Ja dodij.	220

Ban janjočki knjigu napravijo,	221
krijući je posl'o na vezira.	222
Unjoj posl'o trista madžarija,	223
zamolijo našega vezira	224
dame smakne, jā u zindan baci.	225
Vezir seje murtat dogodijo,	226
mene, braćo, u zindan bacijo,	227
a moj irad dade na drugoga.	228
Ja tavnijo podругu godinu.	229
Namiri mira Klisac Mustajbega,	230
od bijela Klisa kamenoga.	231
Kad je beže saš'o do vezira,	232
kazaše mu u Budimu Turci	233
da imade sužanj u tavnici,	234
po imenu Budimlija Mujo,	235
dasam dobar junak od mejdana.	236
Veziru se beže zamolijo,	237
iz zindana mene izvadijo,	238
sveo mene Klisu kamenome,	239
dao meni konja i oružlje,	240
name beže bajrak navalijo.	241
Kud je godic poš'o Mustajbeže,	242
usvatove jāli četovati,	243
jasa begom vazda polazijo,	244
pridnjim svilen ja bajrak nosijo.	245
Tako jesam često četovao,	246
Mustajbegom ibrez Mustajbega,	247
Velebitu slime prelazijo,	248
u Primorje ravno salazijo,	249
uhodijo Kotar i Primorje,	250
sik'o momke, vodiyo divojke,	251
i cvilijo šokca i šokicu.	252
Jednoč meje mira namirila,	253
Mustajbeže, u Primorju ravnu,	254
sjaha' kuli Rakičića Pavla.	255
Dušmanime tude poznadoše,	256
samnom, beže, kavgu zametnuše.	257
Ja potrg'o sablju okovanu,	258
na kaure juriš učinijo.	259
I sam znadeš, beže Mustajbeže,	260
ni gorase sasići nemere,	261
akamoli Rakičića vojska.	262
Oklopnici name navališe,	263
ubiše mi podamnom dorata,	264
a menika savezaše ruke.	265

U tavnicu mene ubaciše,	266
i tu bido' podругu godinu.	267
Kad je meni muka dodijala,	268
ja zacvili', zamoli'se Pavlu,	269
dame cini jada siče glavu.	270
Mene Pav'o ucinijo ljuto,	271
ugotovi' trista madžarija.	272
A ja jadan nejmam očevine	273
dabi' mog'o otkupiti glavu.	274
Ja isprosi' dvista madžarija	275
i saneso' kuli Rakičića.	276
A Rakičić zavrg'o veselje,	277
tuse šenluk čini i veselje.	278
Jamu dade dvista madžarija,	279
i zamoli' Rakičića Pavla	280
dami onu oprostii stotinu.	281
Pav'o mene pleskom udarijo,	282
i ovako meni govorijo:	283
„Ljuta zmijo, Mujo bajraktaru,	284
dosta simi kvara počinijo	285
—dvasi moja brata pogubijo—	286
mislijo te ispušćati nisam.	287
Kada sise meni zamolijo,	288
jase jope' nate smilovao,	289
i tebeka, zmijo, ucinijo.	290
Dokne sneseš još sto madžarija,	291
jati halke otkovati neću!	292
Ja okrenu' na avlinska vrata.	293
Reče meni šiljbot na vratima:	294
„Ne ostavljaj kule ni avlije	295
dokne bude podne i užina,	296
dokne pojde Ana na užinu,	297
i sa njome kapetan divojka.	298
Sveje Ana škole izučila,	299
Položila u Beču maturu,	300
paje ćesar Anu pomilovo,	301
dao njojzi uz Primorje more	302
da uzima đumruk sa đemija.	303
Eno Ane, sidi u čardaku.	304
Jā kakav je čardak u bostanu?	305
Sve oko njegov' šimšir trabozani	306
sa zlaćenom žicom pofatani.	307
Po njemuje prostarta prostirka,	308
na prostirci jalduzli skemlija,	309
na njoj sidi Ana Rakičića,	310

kod nje sidi kapetan divojka.	311
Jā kakvaje Ana Rakičića?	312
Lice joj je bašk' o žarko sunce,	313
podvoljčina bašk' o misečina,	314
obrvice smora pijavice,	315
trepavice krila lastavice.	316
Dva joj oka dva vrela studena,	317
dva obraza dva đula rumena,	318
medna usta kutija šećera,	319
bili zubi dva niza bisera	320
—od Anice ždraka udarila	321
k' o u noći sjajna misečina.	322
Vakat bijo, zvona udarila,	323
dvi gospoje na noge skočiše,	324
bili čardak obe ostaviše,	325
u avliju pošle na užinu,	326
aja pridnjih baci' kabanicu.	327
Anica se fati u džepove,	328
na nju baci stotinu dukata.	329
Sada mogu halku odapeti.	330
A zastade kapetan divojko,	331
pa izvadi, beže, iz džepova,	332
pami paftu dade od sebeka,	333
i rečemi kapetan divojka:	334
„Nosi paftu na široku Liku	335
do begluka bega udbinjskoga,	336
zanju moreš odkupiti glavu.	337
Kada pridaš paftu u begluku,	338
ti upitaj u begluk mejhani,	339
imal' iko soja Crničića.	340
Dok to reče sužanj u begluku,	341
stade vika Crnice Alage:	342
„Toje pafta moje sestre Ajke,	343
zanju ćuti od kupiti glavu!	344
A pod viknu Dizdar Hasanaga:	345
„Sine Meho, u babe jedini,	346
jesil' čuo šta bajraktar kaže,	347
kako fali Anu Rakičića?	348
Dasam, sine, ja tvoji' godina,	349
nikomi nebi munje ujagmijo,	350
ni Anina lica obljubijo.	351
Nasmija se gazi Ćejvanaga,	352
pa ovako aga govorijo:	353
„Lakše, ajan, dizdar Hasanaga!	354
Nije Meho jedan na Udbini.	355

I mojasu oba ovdi sina,	356
dobro čuju šta sužanj kaziva.	357
Dok to reče gazi Čejvanaga,	358
u begluku zametnuse Iarma.	359
Da vidimo sina dizdareva:	360
skoči Meho na noge junačke,	361
pa okrenu begluku na vrata,	362
aza njime dva agina sina,	363
Mehinaga i Muhedinaga	364
—tosu dica gazi Čejvanage—	365
a zanjima Ogrošević Ale	366
—Ogroš Ale sa Krbave ravne—	367
a ostali zanjim nabodice.	368
Trideset ji' na noge skočilo,	369
Mustajbegov begluk ostavilo.	370
Svaki jagmi kuli od kamena	371
da obuče kotarsko odilo	372
ida konja pod kotarsku spremi,	373
da što brže u Primorje sajde	374
biloj kuli Rakičića Pavla,	375
na veselje Rakičiću Pavlu,	376
da ga vide jel' istina prava	377
što je kaz'o Mujo bajraktaru.	378
Kad odoše dica iz begluka,	379
stade vika ajan Mustajbega.	380
Beže više Memičića svoga:	381
„Sine Suljo, na begu košuljo,	382
hajde, spani gradu na tabiju,	383
pa opali dva topa velika,	384
moga Krlju išnjime Zelenka,	385
koji begu često nepucaju,	386
ugodini samo podva puta,	387
od bajrama jope' do bajrama,	388
ikad binam zatribala vojska.	389
Ode Suljo gradu na tabiju,	390
sa topova čohu uklonijo,	391
na topove na nese fitilje,	392
topovima živu vatru dade.	393
Sa tabije pukoše topovi,	394
ode jeka niz široku Liku:	395
na Ribniku pukoše topovi,	396
na Raduču i Ploči kamenoj,	397
na Buniću ina Perušiću,	398
na Gospiću pukoše topovi.	399
Ode jeka na Vrhove ravne;	400

sa Vrhova pukoše topovi.	401
Ode jeka gori Plišivici;	402
Plišivica bilom Bišću javi,	403
ana Bišću pukoše topovi.	404
Ode jeka niz serhat Krajinu	405
do Glinice i Muje Hrnjice,	406
jer se butum zemlja zapalila:	407
po gradovi pucaju topovi,	408
po kulama grakte možarovi,	409
pa čardaci pucaju prangije.	410
Sve planina planinu doziva,	411
jer u Lici i serhat Krajini	412
kogod čuje pucanje topova	413
jaše ata, leti na Udbinu,	414
ana viku begovu Zelenku.	415
A ko nejma ata na jaslama,	416
on priteže na kajiš opanke,	417
nase prti šarenu torbicu,	418
u torbicu meće brašljenicu,	419
za torbicu meće kabanicu,	420
a popriko prti granaliju,	421
pase jagmi vrhu na planinu	422
pris kakati staze i bogaze,	423
daji' nebi privarili kranjci	424
i na Lici garet učinili.	425
Da gledamo bega udbinskoga.	426
Kadje haber dao iz topova,	427
beže reče Đurđeviću Radi:	428
„Jaši, Rade, vrana kosatoga,	429
pati hajde na Popinu ravnu;	430
paćeš svakom selam od meneka,	431
da nemiče dalje sa Popine	432
dok nedojde lički Mustajbeže,	433
i sa begom silovita vojska.	434
U mlađega pogovora nejma.	435
Ode Rade, pase opremijo,	436
i odjaha na Popinu vrana.	437
Taj dan prođe, tavana noćca dojde.	438
Kad u jutru bili dan osvanu,	439
dan osvanu i ogranu sunce,	440
beže viče Đulić bajraktara:	441
„O Nuhane, begov bajraktaru,	442
uzmi bajrak, nosi na Rudinu,	443
pa udari temre u ledinu,	444
razvij, sine, bajrak na Rudini.	445

Uzmi avdes' i prostri sadžazu,	446
pod bajrakom klanjaj dva rečata	447
ujme bahta našeg četovanja.	448
Jope' viče ajan Mustajbeže:	449
„Memičići, begove delije,	450
nos'te, dico, čador na Rudine,	451
razapnite čador na Rudina,	452
kod čadora vatru naložite,	453
pokraj vatre kahvu pristavite;	454
kad ajani bidu dolazili,	455
nek' popiju kahvu kod čadora.	456
Sad se sprema u odaji Lika.	457
On obuče od saje čakšire,	458
—sve uz bedre grane izvežene,	459
krivuljave, od suhoga zlata—	460
pa oblači dvi islah gečerme	461
—jedna mrka, a druga crvena,	462
po mrkoj su toke i ilike,	463
po crljenoj džebe kanatlije;	464
džebna krila priskaču ramena—	465
po gečermi od saje dolamu	466
—niz dolamu puca pozlačena—	467
po dolami utegnuse pasom.	468
Za pas zadi do dva džehvedara	469
zlatni' kapa, srmali' branika,	470
rastaviji' palom pozlaćenom	471
—balčak joj je od filjeva zuba,	472
unjem dragi sedam kamenova;	473
kad bi begu bila pomračina,	474
sporad njom bi viđ'o večerati	475
up.	476
korice joj od srme salite.	477
Ute pale majmun g'ozde kažu,	478
kuda šiba da mehlem netriba.	479
Pa opasa srmali silahe	480
—dva srebrena, a dva pozlačena,	481
peta čantra sva od suhog zlata—	482
a na glavu kalpak i čelenke.	483
Za kalpakom trin'est čelenaka;	484
četn'esta faklja pozlačena,	485
petn'estoji' pero nad fatilo	486
—toje pero na burmu skovano;	487
kuda godic beže makne glavom,	488
pero muse za suncom okreće,	489
dodira se faklje pozlačene,	490

a faklja se trca čelenaka,	491
žuberemu za glavom čelenke	492
baš k'o momak i mlada divojka	493
up.	494
Ana noge čizme i kalčine	495
—čizme žute, a mamuze ljute.	496
Oko pasa sablju opasao	497
štoje triput Ćabi sahodila	498
—nanjoj pismo šeha Ćabenskoga,	499
nanjoj muhur cara stambolskoga,	500
tose zove Hadžil Dimiskinja—	501
kud udara, mehlem netribuje.	502
Kad se beže takum učinijo,	503
on okrenu na odajska vrata.	504
Ispratiga bilogrla ljuba,	505
Alem Šaha mazul Alibega.	506
Beg izijde u avliju bilu,	507
Simo hoda, a goluba voda.	508
Kada golub bega opazijo	509
pod kalpakom ipod alamankom,	510
dobar golub naru potegnuo,	511
livu nogu pod kolon savija,	512
povija se binjeku kamenu,	513
nase golub mami Mustajbega.	514
A Mustajbeg do goluba dojde,	515
u peču ga zlatnu poljubijo,	516
pa ovako njemu govoriyo:	517
„Moj golube, i brate i družo,	518
kad si godic tako učinijo,	519
bila mije muna na Kotaru.	520
Pase isad, ako Bog d.	521
daće sutra biti u Primorju,	522
pod kamenom kulom Rakičića.	523
Pa Mustajbeg uzjaha goluba,	524
a pojaha sedam bajraktara.	525
Sada vihra ni od kuda nejma,	526
ven na bajrak Dulić bajraktara:	527
jedna kita svilena bajraka	528
bajraktara šiba po plećima,	529
druga kita đogu po sapima,	530
treća šiba bega i goluba.	531
Tako beže na Rudine sajde,	532
saltanetli lička poglavica	533
baš k'o glava učtugli vezira.	534
Kada beže do čadora sajde,	535

do tri age pod čadorom najde:	536
jedno ajan gazi Ćejvanagu,	537
drugo ajan Glumac Osmanagu,	538
treće ajan dizdar Hasanagu.	539
Sjaha beže, side pod čadorom.	540
Bože dragi—na svačem Ti fala!—	541
koće prvi sići Mustajbegu?	542
Dopadoše do tri buljubaše:	543
jedna glava Blažević Omera	544
od Veljuna i Drven čardaka,	545
drugo glava Tanković Osmana	546
sa Skakavca visokoga klanca,	547
treće glava Bosić Osmanaga	548
sa Timonjca visokoga klanca,	549
isa njima devedeset druga.	550
Zapovida beže stražanima	551
da čuvaju klance od kaura.	552
Koje bliže bijo do Udbine,	553
tako slazi begu na Rudinu.	554
Nije jutro bilo maglovito,	555
ven su ati maglu podignuli.	556
Vija juse paftali bajraci,	557
a pod njima pivaju junaci.	558
Vazdan begu sastavljase vojska.	559
Kad bî sunce na popasna doba,	560
Krbavsko se polje zapušilo	561
—stoji lava jasni' talambasa,	562
vijajuse preftali bajraci,	563
a pod njima pivaju junaci—	564
toje nara Poprženovića,	565
užnjeg ide sva butum Krajina.	566
Saltanetli jašu krajišnici:	567
dva pivaju, adva od pivaju,	568
po četiri oganj obaraju.	569
Jandal jaše Mujo na đogatu	570
—svitle muse toke Mrkotića,	571
zlatna puca Petra Bunijevca,	572
zlatna grana Stegić Radovana;	573
nanjem kalpak Mandušića Vuka,	574
alamanka Silovine Marka,	575
a ilike Jeroglavca Nike;	576
pod njim đogat senjskog kapetana—	577
toje Mujo sebi nabavijo	578
sve na sablji ina desnoj ruci.	579
Prid njim jaše vridan bajraktaru	580

—toje glava Orlović Halila—	581
uznjeg jaše gojeni Halilu	582
—jaše Halil vrana od mejdana,	583
dobra vrana Pere kapetana—	584
a ostali zanjima junaci.	585
Stiže vojska begu na Rudinu.	586
Viš rekoše dase iskupiše,	587
a sunce jim na zahodu bilo,	588
a stiže jim Vrhovac Alaga,	589
i sa agom bisni Vrhovljani.	590
Sa agom su oba pobratima	591
—jedno Musić spolja Turjanskoga,	592
a drugoje Bosnić od Novoga—	593
brez ti' pobrî polaženja nejma.	594
Kada aga Mustajbegu dojde,	595
ovako je begu govorijo:	596
„Čuj, ajanu, lički poglavaru,	597
kud si ovu pokupijo vojsku?	598
Kada li ćeš, beže, četovati?	599
Mustajbeže agi govorijo:	600
„Dragi sine, Vrhovac Alaga,	601
jasam vojsku ovu pokupijo	602
na Primorje, kuli Rakičića.	603
Vojska moja, a uprava tvoja,	604
radi vojskom kud' ćeš okrenuti.	605
Tako oni u eglenu bili,	606
najkašnji se alaj pomolijo,	607
prid alajom jedan na kulašu,	608
na kulašu, u ćurku grivnjašu.	609
Na njemu je dobra deisija:	610
na glavi ma kalpak od jazavca,	611
dolama mu od gorskoga vuka,	612
čakširemu od mededovine,	613
a opanci od lisičevine.	614
Za pasom mu samica kubura	615
koja ždere dvan'est drama praha,	616
—dvan'est praha, četrn'est olova.	617
Na kulašu uzda od ličine	618
—na njojzi su četiri kajasa,	619
dva od lika, a dva od opute—	620
pokraj sedla čelik nadžaćina.	621
Bože mijo, kobi konjik bijo?	622
Toje glava Tale Ličanina.	623
Uznjeg jašu do dva pobratima:	624
jedno glava Resudović Božo,	625

a drugoje od Čaglice Mile,	626
oba raje bega Zenkovića.	627
Dokle Tale dotira kulaša,	628
stade njega vika sa kulaša:	629
„Diži, beže, vojsku sa Rudine,	630
izginuće ličke nabodice!	631
Nama' beže efendiju viknu:	632
„Dovu čini, da polazi vojska!	633
Efendija dovu zaučijo	634
i sva vojska tekkbir učinila.	635
Kad su Turci dovu uzučili,	636
podize se beže Mustajbeže,	637
prid begom sedam bajraktara,	638
za begom silovita vojska.	639
Ko ostade na grad na Udbini?	640
Ostadoše dvi age careve:	641
Ćejvanaga isnjim Osmanaga,	642
isa njima hiljadu vojniki	643
da čuvaju beden i Udbinu.	644
Lika ide klancu Popinskome	645
—sve na goni jedan kraj drugog,	646
a promiče jedan kraj drugoga,	647
tako vojska na Popinu sajde—	648
na Popini ustavijo vojsku.	649
Tudi najde dvi hiljade vojske,	650
sve vojnika, od boja junaka.	651
Tu ajani tertib učiniše,	652
pa na dvoje vojsku razrediše.	653
Dade klanac niz Brkaje ravne,	654
niz poljane Sinobodovića,	655
kud' je priko na Kotare sići,	656
dojde nižnjeg Popržen Mujaga,	657
isa agom krajišnici Turci,	658
iprid njima Hrnjetina Mujo	659
—ako bude u klancu zaprika,	660
Mujo će im pute prokresati.	661
A Mustajbeg okrenu Ličane,	662
ode beže Sinjcu niz dražicu.	663
Tako beže spusti svoju vojsku.	664
Kad opazi more i Primorje,	665
tu Mustajbeg zalistijo vojsku,	666
sejri beže niz Primorje ravno	667
do kamene kule Rakičića.	668
Kad osvanu i sunce ogranu,	669
Primorje se butum potignilo,	670

sve prolaze harali kočije.	671
Ukočije side Latinkinje,	672
a uz njih mladi oficiri,	673
svaki prati svoju jaukliju	674
—al'to nisu šokci oficiri,	675
ven sve Turci sa široke Like.	676
Slazi sila kuli Rakičiću.	677
Svakog Pav'o dobro dočekuje;	678
svu gospodu svraća u avliju,	679
a vojnike pokraj sinjeg mora.	680
Po avliji tole postavite	681
na petero ina devetero,	682
zanjima su kotarski serdari.	683
Kad rekoše dase iskupiše,	684
avliji se otvoriše vrata,	685
dva dorata na avlinska vrata,	686
a na njima do dva granatira	687
—na njima je šareno odilo—	688
oto nisu šokci sa Primorja,	689
ven sa Like do dva pobratima	690
—jedno glava Bosnić Mehmedaga	691
od Novoga ispod Velebita,	692
a drugoje Musić Mehmedaga	693
sa ravnoga polja Turjanskoga—	694
uznjih idu dva mlada seiza.	695
Kada pobre konje odjahaše,	696
seizi jim konje prifatiše,	697
pa hodaju, a konje vodaju.	698
Do dvi pobre šeću po avliji,	699
pa seire tole postavite.	700
Prva tola štoje postavita,	701
zanjom pije četn'est serdara.	702
Te serdare pobre poznadoše	703
—toje sedam braće Zagrevića,	704
kodnjih sidi sedam Kumalića.	705
Drugu tolu pobre opaziše,	706
izanjomje četn'est serdara	707
—toje sedam braće Mandušića,	708
kod njih sidi sedam Čustovića.	709
Treću tolu pobre opaziše,	710
zanjom pije četn'est serdara	711
—toje sedam braće Zakarića,	712
kod njih sidi sedam Bajagića.	713
Kad četvrtu tolu opaziše,	714
zanjom pije četn'est serdara	715

—toje sedam braće Vladušića,	716
kod njih sidi sedam Memičića.	717
Petu tolu pobre ugledaše,	718
zanjom pije četrn'est serdara	719
—to je sedam braće Grandulića,	720
kod njih sidi sedam Memagića.	721
Šestu pobre ugledaše tolu,	722
zanjom pije četrn'est serdara	723
—toje sedam braće Vučkovića,	724
kod njih sidi sedam Hamzagića.	725
Kad do sedme došle pobre tole,	726
zanjom piju četiri serdara	727
—tosu brata dva Sorića mlada,	728
dva Sorića od sinjega mora,	729
Sorić Niko i Sorić Ilija,	730
kod njih sidi dva brata rođena,	731
oba sina gazi Čejvanage,	732
Mehinaga i Muhedinaga.	733
Na stolu jim meza i trmpeza;	734
piju piće k'o kad prolivaju.	735
Gleda mrko jedan u drugoga,	736
škripe zubim jedan na drugoga.	737
Nitu pobre sisti nećidoše.	738
Kad do osme došle pobre tole,	739
toje tola kod tepe ledene,	740
zanjom sidi Rakičiću Pavle,	741
kod Pavla su uzvišnja gospoda,	742
kapetani i mladi serdari.	743
Ličani se šnjima izmišali,	744
piju piće jedan do drugoga,	745
gleda mrko jedan u drugoga,	746
škripću zubim jedan na drugoga.	747
Tudi pobre za tolu sidoše,	748
pa serdarim staše piti piće.	749
Sada jim je lako razgledati	750
po avliji Rakičića Pavla.	751
Sve gledaju iza tole pobre.	752
Ugledaše čardak u bostanu	753
—toje čardak Rakičića Pavla—	754
unjem sidi Ana Rakičića,	755
i kod Ane kapetan divojka,	756
kod njih side do dva oficira.	757
Oficire pobre poznadoše,	758
jer to nisu šokci oficiri,	759
ven su oto oba pobratima:	760

jedno glava Crnica Alaga,	761
a drugoje Mujo bajraktaru.	762
Jandal oba side u čardaku,	763
divojkama eglen zametnuli;	764
piće piju, a zameću šalu.	765
Malo vrime, nidugo ne bilo,	766
avlinskase otvoriše vrata.	767
Dva se popa nanjih promolile:	768
pop Nikola z brda Primorskoga,	769
i pop Vasilj ispod Lopatnika	770
—pop Nikola na konju kulašu,	771
a pop Vasilj na konju gavranu.	772
Prid njima su do dva službenika,	773
oba đaka iz Donji' Mletaka.	774
Kad popovi konje utiraše	775
u avliju, paji' zastaviše,	776
tu popovi konje odjahaše,	777
đaci njima konje prifatiše,	778
pa hodaju, a konje vodaju.	779
Oba popa do tole dojdose	780
za kojom je Rakičiću Pavle,	781
oba Pavlu Boga naviknuše.	782
Da vidimo Rakičića Pavla:	783
iza stola na noge skočijo,	784
na nogama Boga odprimijo,	785
isa njime svi butum serdari.	786
Vid' de glave Rakičića Pavla,	787
uvrh tole posadi popove,	788
dvi jim čaše vina natočijo,	789
pajim Pav'o 'vako govorijo:	790
„Mili oci, naši sveštenici,	791
de, uzmite čaše natočite,	792
pa popijte, jerste zamoriti	793
od dalekog vašeg putovanja.	794
Sveštenici čaše prifatiše,	795
ispišeji', Pavlu zafališe:	796
„Fala tebi, vridan gospodine,	797
na veselju i tvome poštenju,	798
na zdravici ina besidama!	799
Pošten bijo koteje rodijo,	800
kad je tebe tak'og odhranijo,	801
iza sebe nami ostavijo.	802
Sve popovi blagosivlju Pavla,	803
svese smiju do dva pobratima	804
i ostale ličke nabodice,	805

jerbo znadu u glavu popove	806
—to popovi nisu sveštenici,	807
ven sa Like do dva pobratima:	808
Pop Nikola daje glavom Tale,	809
a pop Vasilj Đurđeviću Rade,	810
a nisujim đaci iz Mletaka,	811
ven sa Like dva brata rodena:	812
dvi Strunjice ispod Korjenice,	813
oba sina Strunje Jusufage,	814
starog Vuka sKorjeničkog Buka.	815
Tako piju i eglen zameću.	816
Malo vrime, ni dugo ne bilo,	817
od avlije kanat poletijo,	818
na kanate dorat uskočijo,	819
nanjemu se serdar izčošijjo	820
u mrku buču i zlatnu škrljaku.	821
Bože mijo, kobi serdar bijo?	822
Toje glava dizdareva sina.	823
Dok utira u avliju doru,	824
sa dorata Rakičića viknu:	825
„A, kopile, Rakičiću Pavle,	826
đeje tvoja Ana jedinica?	827
Izvedije daje vidi Meho!	828
Diže glavu Rakičiću Pavle,	829
Pav’o Mehu isve glave viknu:	830
„O Turčine, Dizdarević Meho	831
—ni zdrav bijo, nit’ se veselijo!—	832
koje tebe savijaše vile	833
dati sajdeš, da zametneš kavgu?	834
Al’ je danas zametnuti nećeš	835
ako bude u životu Pavle!	836
Pasa krila diže garabina,	837
pana Mehu grla okrenuo.	838
’Ćide Pav’o pušku odapeti,	839
ne dademu Dizdarević Meho	840
—hitro Meho doru udarijo,	841
zubim škrinu, sablju izvadijo,	842
pana tolu natira dorata.	843
Hitar dorat, a Meho okretan,	844
njemu pero niz civ poletilo,	845
Rakičića malo dofatilo,	846
frci glava Rakičića Pavla.	847
Bože mili—na svemuTi fala!—	848
kad skočiše uavliji Turci	849
—Bogme, braćo, bašk’o mrki vuci—	850

hitro svoje konje pojahaše,	851
pana šokce juriš učiniše.	852
Puče lunta, zametnuse punta;	853
stade dreka kranjca od mizdreka.	854
Povikaše oba duhovnika:	855
„Kotarani, žalosna vam majka,	856
mrcinjaši, bjež' te iz avlije,	857
avlija je puna Udbinjana!“	858
Kad popove razumiše kranjci,	859
zbuniše se veće u avliji.	860
Da gledamo Crnice Alage	861
i pobremu Muje bajraktara:	862
kada se je kavga zametnula,	863
obi pobre na noge skočiše,	864
okrenuše čardaku na vrata,	865
prate njihu dvi kitli divojke.	866
Reče Ani Crnica Alaga,	867
„Davor Ano, biserova grano,	868
ti zaključaj od čardaka vrata,	869
nikom nedaj u čardak unići	870
do kne poznaš mene prid čardakom,	871
jer imade u Lici junaka,	872
mog'o bite koji ujagmiti;	873
pa kad bite koji ujagmijo,	874
jabi' šnjime kavgu zaturijo.	875
Dok to reče Crnica Alaga,	876
lipa Ana agi odgovara,	877
„Dušo Ale, iznad glave lale,	878
evo tije vira Aničina,	879
nikom neću vrata otvarati	880
dok ne poznam tebe prid čardakom.	881
Dok to reče Ana Latinkinja,	882
hitro Ale konja poklopijo,	883
isnjim pobro Mujo bajraktaru.	884
Sad da vam je stati pa gledati	885
kada pobre sablje izvadiše	886
pana šokce juriš učiniše,	887
pa stadoše kranjce darivati	888
isa konja dobri' obarati:	889
kako kojeg kranjca darivaše,	890
odma' njega zemljom sastavljaše.	891
Stoji dreka kranjca od mizdreka,	892
sablja siva, a krv se proliva.	893
Goniše se dva puna sahata.	894
U trećemu Bog pomože Turke,	895

osvojiše kulu Rakičića,	896
iz avlije išćeraše kranjce.	897
Bože dragi—na svemu Ti fala!—	898
da gledamo Zadranjina bana.	899
Kad je larmu čuo na Primorju,	900
hitro sebe bane opremijo,	901
dig'o vojsku, povez'o topove;	902
poš'o bane kuli Rakičića,	903
jer je banu zlo na umu bilo	904
dasu Turci sašli na Primorje	905
biloj kuli Rakičića Pavla,	906
Rakičića zuhur učinili.	907
Jā kad bane stiže biloj kuli,	908
odma' svoju zastavijo vojsku.	909
Sad da viđaš bana Zadranjina,	910
kako bane tembih učinijo:	911
opletoše kod kule koševe,	912
na koševe digoše topove,	913
iz topova vatru otvoriše,	914
staše biti kulu Rakičića.	915
Allah rabum—na svačem Ti fala!—	916
sve to gleda iz oklinka Lika,	917
jer je beže zalistijo vojsku.	918
Pakad beže bana opazijo,	919
da ban šturma na kamenu kulu,	920
beg halaknu niz Primorje vojsku.	921
Jākad bane opazi Ličane	922
i prid njima ajan Mustajbega,	923
viš' ban kuli ni mukajet nije,	924
ven od kule odmaknuo vojsku,	925
spored begom poreda parade,	926
prid parade postavi topove.	927
Da gledamo bega i Ličane,	928
goni svoju prema banu vojsku.	929
Kada beže stiže do topova	930
i parade Zadranjina bana,	931
beg podviknu sa goluba svoga,	932
a na ime bana Zadranjina:	933
„Gospodine, Zadranjine bane!	934
Jesil' dov'o vojska i topove	935
da pomogneš Rakičiću Pavlu,	936
iz avlije da istiraš Turke,	937
daji' žive fačas po Primorju,	938
povezate goniš Zadru bilu,	939
daji' bacaš u tavnicu kletu?	940

Dobro znadni, Zadranjine bane,	941
vjeremiji' pofaćati nećeš	942
dok je glave ličkog Mustajbega!	943
Kad Mustajbeg to izreče banu,	944
okrenu se beže na Ličane,	945
pa ovako njima govorij.	946
„Ćujeteli, age i ajani,	947
ivi, dico, sivi sokolovi!	948
Kurbani se rad' bajrama hrane,	949
a junaci rad' ovoga dana.	950
Boljenam je muški izginuti	951
neg' se ženski natrag povratiti!	952
Jākad bega razumiše Turci,	953
udariše k'o planinski vuci.	954
Trgoše se mladi bajraktari,	955
stade fuka svileni' bajraka;	956
puče lunta, zametnuse punta,	957
a banovi pukoše topovi.	958
Sve Primorje magla poklopila	959
—nije magla štoje od godine,	960
već od pusta praha i olova,	961
od udarca bega udbinjskoga	962
i dočkeke bana zadarskoga;	963
navaljuje beže i Ličani,	964
dočekuje bane iz topova.	965
Kad se prvom vatrom okušaše,	966
stade vika ličkog Mustajbega:	967
„Kujamu mati kose puške fati,	968
neg' za Boga i za golu ćordu!	969
Jākad bega Turci razumiše,	970
male puške u gajtan bačiše,	971
halaknuše, Boga spomenuše,	972
paza gole sablje prifatiše.	973
Bajraktari prvi udariše	974
i banove glide potrgaše.	975
Bože dragi—na svačem Ti fala!—	976
daje kome pogledati bilo	977
kad se Turci kranjcim pomišaše!	978
Stade cika pera od sabalja,	979
stade bojna koplja krhljevina,	980
stade dreka kranjca od mizdreka:	981
„Kuku, Luka, od pademi ruka!	982
„Ajme, Sava, otiće i glava!	983
„Ajme, maja, poginumi braja!	984
„Ajme, ćaća, sva legošē braća!	985

„Mrcinjašu, žalosna ti majka,	986
nosi dupe moru u školjeve,	987
jer je saš'o i Tale i Rade	988
—zakonani, uticanja nejma!	989
Malo vrime, ni dugo ne bilo,	990
dok zapiva bumbul u ružici	991
—to ne bijo bumbul u ružici,	992
nego Meho na konju doratu,	993
aza Mehom ostali Ličani	994
štosu bili u avliji biloj,	995
pakad se je kavga zametnula,	996
na kranjce su sleđa udarili.	997
Meho više ajan Mustajbega:	998
„Nešalise, lička poglavice!	999
Ti natiraj, jaću dočekati,	1000
kod mene su najbolji junaci.	1001
Sve nagoni beže Mustajbeže.	1002
Društvom Meho dočekuje kranjce	1003
sve na sablje i na koplja bojna.	1004
Goniše se četiri sahata.	1005
U petome Bog pomože Turke,	1006
nad vladaše Zadranjina bana,	1007
osvojiše sve deset topova,	1008
osvoji ji' od Kladuše Mujo	1009
isa Mujom Turci krajišnici.	1010
Pobigoše kranjci niz Primorje;	1011
ban pobiže Zadru kamenome,	1012
teško živu svoju snese glavu.	1013
Da gledamo Crnice Alage	1014
i pobre mu Muje bajraktara.	1015
Kadase je razboj umirijo,	1016
ode Ale do čardaka bila.	1017
Dočeka ga Ana na vratima,	1018
jer je Ana ruho pokupila	1019
i svog brata mekane cekine,	1020
sve u sedlo Ana u bacila.	1021
Kada Ale pokupi cekine,	1022
diže Anu zase na gavrana,	1023
i povede svoju sestru Ajku;	1024
snjima pojde Mujo bajraktaru.	1025
Kad stigoše begu i razboju,	1026
kad Mustajbeg iskupijo vojsku.	1027
Sve šehite beže pokopao,	1028
ranjenike na sale podig'o,	1029
na dva konja i koplja četiri.	1030

Sav dobitak na hrpu savijo,	1031
svakom beže pravo podilijo:	1032
sve na zdrava dade pod jednaka,	1033
na ranjena po dva paja daje	1034
—jedan njemu, a drugi berberu,	1035
dase ima š čime iz ličiti—	1036
ko pogino, po pet zapadalo	1037
—nek' mu dica na odžaku znadu	1038
zašto jim je babo poginuo.	1039
Svak je tudi dobro zadobijo,	1040
ponajbolje Crnica Alaga,	1041
jer je aga sestru izbavijo	1042
is lipom se Anom oženijo.	1043
U Alage gotovi svatovi.	1044
Sad pojdoše šemli i veselo,	1045
bajrakile i daulbazile,	1046
pucajući, pismu zamećući.	1047
Iziđoše na široku Liku	1048
do visokog brda Crničića,	1049
biloj kuli Crnice Alage.	1050
Tu Mustajbeg odjaha goluba.	1051
Nastaviše činiti veselje	1052
od dan do dan puni' petn'est dana.	1053
Kum mu bide ajan Mustajbeže,	1054
svojim harčom pirmu opremijo.	1055
Dobaviše hodžu i kadiju;	1056
hodža lipu Anu poturčijo,	1057
a kadija ničah učinijo.	1058
Crnica se Anom oženijo.	1059
Kada pirmu i veselje prođe,	1060
svaki ode svojoj domovini.	1061
Neda aga Muji bajraktaru,	1062
ustavi ga aga kod sebeka.	1063
Nije prošla ni godina dana,	1064
aga muje kulu načinijo,	1065
iovako njemu govorijo:	1066
„Pobratime, Mujo bajraktaru,	1067
dosad bili virni pobratimi,	1068
o'sadćemo srcom prijatelji.	1069
Na poklon ti moja sestra Ajka,	1070
na poklon ti pola dostojanja.	1071
Štoje rek'o Crnica Alaga,	1072
štoje rek'o, nije ni porek'o:	1073
sestru me je svoju poklonijo,	1074
pripis'omu pola očevine,	1075

oženijo Muju bajraktara.	1076
Dotad bili virni pobratimi,	1077
a od tada srcom prijatelji.	1078
Da rečemo, jeli 'vako bilo?	1079
Čuo jesam daje tako bilo.	1080
Kozna bolje, širokomu polje!	1081

*